

**НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ВИЯВЛЕННЯ, РОЗШУКУ ТА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ,
ОДЕРЖАНИМИ ВІД КОРУПЦІЙНИХ ТА ІНШИХ ЗЛОЧИНІВ
(АРМА)**

вул. Бориса Грінченка, 1, м. Київ, 01001, тел./факс: (044) 278-00-83, тел.: (044) 290-08-21
E-mail: info@arma.gov.ua, сайт: www.arma.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 41037901

від 05.06.2020 № 4377/1-30-20/7 На № _____ від _____

**Голові Рахункової палати
Валерію ПАЦКАНУ**

Шановний Валерію Васильовичу!

Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, на виконання доручення Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала від 13.05.2020 № 18973/1/1-20, розглянувши листа Рахункової палати від 30.04.2020 № 02-1057, яким надіслано АРМА рішення Рахункової палати від 10.03.2020 № 5-3 «Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (далі – Рішення), на виконання абзацу другого частини другої статті 36 Закону України «Про Рахункову палату» повідомляє.

1. Щодо розробки та подання на розгляд і затвердження Міністерству фінансів України проєкту порядку ведення обліку та застосування рахунків балансового/позабалансового обліку щодо активів, переданих в управління, на які накладено арешт або які конфісковано у кримінальному провадженні, з урахуванням особливостей діяльності АРМА (пункт 5.1. Рішення).

Згідно з абзацом другим частини другої статті 56 Бюджетного кодексу України бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку в порядку, встановленому Міністерством фінансів України.

Міністерство фінансів України в листі від 10.02.2020 № 35220-06-5/4292 (копія на 3 арк. додається) зазначає, що методологічні засади бухгалтерського обліку в державному секторі, визначені чинними нормативно-правовими актами, дозволяють на загальних засадах забезпечити формування в бухгалтерському обліку інформації щодо конфіскованого, вилученого, безхазяйного та іншого майна, що переходить у власність держави, на всіх етапах вилучення, зберігання і розпорядження ним.

017060

1168/05-1
10.07.2020

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» всі юридичні особи повинні у своєму бухгалтерському обліку відображати кожен господарську операцію – дію або подію, яка викликає зміни в структурі власних активів та зобов'язань, на підставі первинних документів, які містять відомості про господарську операцію.

Слід зазначити, що всі активи, які передаються АРМА в управління, не зважаючи на обмеження володіння, користування, розпорядження, не переходять у власність держави чи АРМА, а залишаються власністю особи, у якої вони вилучені, згідно з даними, що відображаються в державних реєстрах.

Активи приймаються в управління на підставі ухвали слідчого судді, суду чи згоди власника таких активів. В ухвалях, як правило, не зазначають кількісні та вартісні показники активів, а отже, вони не можуть виступати в якості первинних документів для взяття таких активів на балансовий чи позабалансовий облік АРМА. Крім того, в АРМА відсутня будь-яка інформація щодо первісної вартості, балансової вартості активів, даних амортизації тощо, а також враховуючи, що за змістом статті 170 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) арешт є тимчасовим, до остаточного рішення суду зазначені активи не переходять у власність держави.

Окремо слід врахувати, що наявність ухвали про передачу в управління не завжди означає фактичну передачу активу від прокурора до АРМА. Також зазвичай відсутній акт приймання-передачі, інвентаризаційна відомість чи будь-який інший первинний документ, що містить вичерпну інформацію про сам актив та його фактичну передачу до АРМА, із зазначенням усіх показників, необхідних для відображення такого активу у бухгалтерському обліку.

Отже, до активів, що передаються в управління АРМА, рахунки балансового та позабалансового обліку не можуть бути застосовані.

Крім того, наказом АРМА від 05.12.2019 № 575 «Про введення в дослідну експлуатацію програмного забезпечення для Єдиного державного реєстру активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні» (копія на 1 арк. додається) введено в дослідну експлуатацію програмне забезпечення для Єдиного державного реєстру активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні (далі – Реєстр), під час якої проводиться його наповнення в тестовому режимі виключно наявною в АРМА інформацією щодо арештованих активів, що передано в управління АРМА.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 25 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (далі – Закон) Реєстр містить дані про активи, на які накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави; суму коштів, опис, характеристики та оціночну вартість майна, майнових та інших активів.

З огляду на зазначене, Реєстр міститиме необхідну інформацію про активи, їх опис, характеристику та оціночну вартість.

Разом з тим, у найближчий час АРМА планує ввести Реєстр у промислову експлуатацію.

2. Щодо розробки та подання на затвердження Кабінету Міністрів України проєкту Порядку відбору АРМА управителів для здійснення управління арештованими активами (пункт 5.2. Рішення).

Абзацом першим частини другої статті 21 Закону визначено, що активи, зазначені у частині першій цієї статті, прийняті АРМА в управління, підлягають оцінці, яка здійснюється визначеними за результатами конкурсу суб'єктами оціночної діяльності, та передачі в управління визначеним за результатами конкурсу юридичним особам або фізичним особам – підприємцям у порядку, встановленому законодавством про державні (публічні) закупівлі.

За результатами опрацювання пропозицій заінтересованих структурних підрозділів, АРМА прийнято рішення про необхідність розробки проєкту Порядку відбору АРМА управителів для здійснення управління арештованими активами, що включено до Плану заходів щодо усунення зауважень, недоліків роботи АРМА за результатами розгляду Рішення (далі – План заходів) [копія на 3 арк. додається].

3. Щодо забезпечення затвердження Положення про Єдиний державний реєстр активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, порядок його формування та ведення (пункт 5.3. Рішення).

Відповідно до частини першої статті 25 Закону АРМА формує та веде Реєстр.

На виконання частини другої статті 25 Закону АРМА затверджує Положення про Реєстр, порядок його формування та ведення.

З метою розробки проєкту Положення про Реєстр та забезпечення правових підстав для наповнення Реєстру даними з реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи, АРМА проводило заходи зі створення та погодження нормативно-правових актів, наказів та протоколів, а саме:

1) співпраця з Державною судовою адміністрацією України (далі – ДСА України) щодо отримання інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень електронних примірників судових рішень, які набрали законної сили, про арешт та/або скасування арешту відповідного майна або прав, конфіскацію, спеціальну конфіскацію або стягнення в дохід держави активів у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, їх реєстраційних відомостей, у тому числі відомостей, які не можуть бути відкриті для загального доступу.

Так, зокрема, видано наказ ДСА України, АРМА від 23.05.2018 № 254/107 «Про затвердження Порядку надання електронних примірників копій судових рішень усіх інстанцій та узгодженої інформації по кримінальних провадженнях з центральної бази даних автоматизованої системи документообігу суду». Окрім того, затверджений протокол між АРМА та Державним підприємством «Інформаційні судові системи» від 09.04.2019 «Про надання інформації щодо електронних примірників копій судових рішень усіх інстанцій та узгодженої інформації по кримінальних провадженнях з центральної бази даних автоматизованої системи документообігу суду»;

2) спільно з Міністерством юстиції України опрацьовано питання наповнення Реєстру даними про стан виконання судових рішень та про кошти,

одержані від реалізації активів, у виконавчих провадженнях, відкритих за судовими рішеннями про конфіскацію, спеціальну конфіскацію або стягнення в дохід держави активів у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави.

За результатами проведених заходів видано наказ АРМА, Міністерства юстиції України від 29.01.2020 № 58/299/5 «Про затвердження Порядку взаємодії Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів та Міністерства юстиції України при виконанні судових рішень про конфіскацію, спеціальну конфіскацію, стягнення активів в дохід держави в кримінальному провадженні», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за № 116/34399;

3) разом з Офісом Генерального прокурора узгоджувалось питання щодо надання для наповнення Реєстру даними досудового розслідування з Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Також, робочою групою у складі працівників АРМА та Офісу Генерального прокурора опрацьовано питання організації забезпечення повного доступу керівників прокуратур та органів досудового розслідування, прокурорів, слідчих, детективів та інших уповноважених осіб органів досудового розслідування, які виконують функції з інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів та ведення спеціальних обліків відповідно до законодавства (у межах кримінальних проваджень, до розслідування яких такі особи мають відношення).

Крім того, на виконання вимог постанов Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 № 606 «Деякі питання електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів», від 10.05.2018 № 357 «Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» АРМА та Державним агентством з питань електронного урядування України 22.10.2019 укладена Угода про підключення до системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта» (далі – СЕВДЕІР). Засобами СЕВДЕІР заплановано здійснювати інформаційну взаємодію з вищезазначеними інформаційними ресурсами.

З урахуванням вищезазначеного та з метою реалізації положень частини другої статті 25 Закону розроблено проект наказу АРМА «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні» (далі – проект наказу), який направлено для розгляду та погодження до дванадцяти заінтересованих органів (Офісу Генерального прокурора, Служби безпеки України, Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Державної фіскальної служби України, Міністерства юстиції України, Державної судової адміністрації України, Міністерства цифрової трансформації України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Державної регуляторної служби) [копія проекту наказу на 9 арк. додається].

Крім того, відповідно до частини третьої статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» проект наказу було оприлюднено на

офіційному вебсайті АРМА (розділ «Проекти для громадського обговорення», <https://arma.gov.ua/pages/proekty-dlya-gromadskogo-obgovorennya>).

На сьогодні, опрацьовано отримані зауваження і пропозиції, доопрацьовано з їх урахуванням проект наказу та планується повторно направити на розгляд і погодження заінтересованим державним органам. Після отримання аркушів погодження проекту наказу, останній буде поданий на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

Разом з тим, повідомляємо, що виконання зазначеного завдання включено до Плану заходів.

4. Щодо виконання робіт зі створення і впровадження комплексної системи захисту інформації та введення в промислову експлуатацію Єдиного державного реєстру активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні (пункт 5.4. Рішення).

З метою забезпечення захисту інформації Реєстру, персоналу в процесі інформаційної діяльності та взаємодії між собою, а також у взаємовідносинах з іншими державними органами, АРМА заплановано здійснити такі заходи зі створення і впровадження комплексної системи захисту інформації (далі – КСЗІ):

1) оголошення процедури закупівлі з розміщенням тендерної документації на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель;

2) підготовка пакету документів для проведення процедури закупівлі: технічні вимоги та проект договору;

розгляд пропозицій щодо відповідності технічним вимогам та визначення переможця тендерної закупівлі;

3) підписання договору щодо виконання робіт із створення і впровадження КСЗІ та введення в промислову експлуатацію Реєстру;

4) оприлюднення договору щодо виконання робіт із створення і впровадження КСЗІ та введення в промислову експлуатацію Реєстру;

5) виконання робіт зі створення і впровадження КСЗІ, відповідно до укладеного договору (орієнтовний термін виконання – до кінця 2020 року). На зазначеному етапі передбачається:

здійснити формування загальних вимог до КСЗІ в інформаційно-телекомунікаційній системі Реєстру (далі – ІТС Реєстру), обстеження середовищ функціонування ІТС Реєстру, розробити проект КСЗІ: обстеження середовищ функціонування ІТС Реєстру; розробка, затвердження документації моделі загроз та моделі порушника, плану захисту інформації в ІТС Реєстру; розробка політики безпеки інформації в ІТС Реєстру; технічного завдання на створення КСЗІ; техноробочого проекту КСЗІ;

введення КСЗІ в дію, оцінка захищеності інформації в ІТС Реєстру: підготовка організаційної структури, та розробки розпорядчих документів, що регламентують діяльність із забезпечення захисту інформації в ІТС Реєстру; проведення навчання користувачів; передача засобів захисту інформації і програмного забезпечення; встановлення і налагодження комплексу засобів захисту; проведення перевірки працездатності засобів захисту інформації в автономному режимі та під час їх комплексної взаємодії;

б) організація і супроводження проведення державної експертизи КСЗІ: проведення попередніх випробувань; дослідної експлуатації; державної експертизи КСЗІ.

На даний час, торги відмінено відповідно до частини першої статті 31 Закону України «Про публічні закупівлі», а саме відхилення всіх тендерних пропозицій (копія протоколу засідання Тендерного комітету АРМА від 02.06.2020 № 107 на 4 арк. додається). У найближчий час АРМА планує розпочати повторну процедуру закупівлі.

Після виконання вищезазначених заходів КСЗІ та Реєстр будуть введені в промислову експлуатацію (орієнтовний термін виконання – грудень 2020 року). Реалізація зазначеного завдання включена до Плану заходів.

5. Щодо забезпечення належного контролю за ефективністю управління активами та своєчасністю і повнотою сплати належних платежів до державного бюджету (пункт 5.5. Рішення).

Відповідно до пункту 2 статті 22 Закону порядок здійснення контролю за ефективністю управління активами визначається Кабінетом Міністрів України. Порядок здійснення контролю за ефективністю управління активами затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 351 (далі – Порядок).

З метою упорядкування форм документів, які складаються АРМА під час здійснення контролю за ефективністю управління активами, наказом АРМА від 03.08.2018 № 149 «Про затвердження форм документів, що складаються під час здійснення контролю за ефективністю управління активами», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 07.09.2018 за № 1023/32475, затверджено відповідні форми документів:

- повідомлення про проведення виїзної перевірки;
- акта про протидію контролю;
- довідки за результатами здійснення контролю ефективності управління активами у формі виїзної перевірки;
- довідки за результатами здійснення контролю ефективності управління активами у формі камеральної перевірки.

Окрім того, з метою забезпечення виконання АРМА функції контролю за ефективністю управління активами, у червні 2019 року створено відокремлений структурний підрозділ АРМА, безпосередньо підпорядкований Голові АРМА – Відділ моніторингу ефективності менеджменту активів (далі – Відділ).

Зазначений Відділ здійснює контроль відповідно до Порядку, у формі камеральних та виїзних перевірок. Під час здійснення контролю встановлюються факти забезпечення управителем збереження активу, його вартості та збільшення вартості активу; обґрунтованість витрат, здійснених управителем у зв'язку із управлінням активом; забезпечення управителем перерахування до Державного бюджету України надходжень від управління активом. За результатами контролю складаються довідки, які містять інформацію про встановлені у ході перевірки обставини, а також висновки та пропозиції, що враховуються АРМА під час виконання функції управління активами.

Разом з цим інформуємо, що у 2019 році (за період з червня до грудня) Відділом здійснено 178 заходів контролю: 140 – у формі камеральних перевірок, 38 – у формі виїзних перевірок; у 2020 році (за період з січня до травня включно) здійснено 129 заходів контролю: 123 – у формі камеральних перевірок, 6 – у формі виїзних перевірок.

Також повідомляємо, у червні 2020 року планується здійснити 13 заходів контролю, у тому числі 11 – у формі камеральних перевірок та 2 – у формі виїзних перевірок.

Разом з тим, рекомендація Рахункової палати щодо належного контролю за ефективністю управління активами та своєчасністю і повнотою сплати належних платежів до державного бюджету врахована АРМА під час планування, і здійснення контролю за ефективністю управління активами.

6. Щодо забезпечення організації здійснення рецензування звітів про оцінку майна (пункт 5.6. Рішення).

Відповідно до пункту 4 частини першої статті 9 Закону до основних функцій АРМА належить, зокрема, організація здійснення заходів, пов'язаних з проведенням оцінки, веденням обліку та управлінням активами.

З метою реалізації зазначеної функції, згідно з пунктом 4 частини першої статті 10 Закону, АРМА укладає цивільно-правові угоди з юридичними та фізичними особами з питань, пов'язаних з проведенням оцінки.

У разі управління активами шляхом передачі в управління за договором, АРМА є замовником оцінки відповідних активів, укладає цивільно-правовий договір із суб'єктом оціночної діяльності та приймає звіт про їх оцінку.

Водночас, при реалізації активів як шляху управління ним, відповідно до Порядку реалізації арештованих активів на електронних торгах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 № 719, організатор електронних торгів, відібраний АРМА згідно з законодавством про публічні закупівлі, забезпечує організацію оцінки активів та приймає від суб'єкта оціночної діяльності звіт про його оцінку.

Разом з тим, відповідно до частини першої, третьої статті 13 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) здійснюється на вимогу особи, яка використовує оцінку майна та її результати для прийняття рішень, у тому числі на вимогу замовників (платників) оцінки майна, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, судів та інших осіб, які мають заінтересованість у неупередженому критичному розгляді оцінки майна, а також за власною ініціативою суб'єкта оціночної діяльності. Підставою для проведення рецензування є письмовий запит до осіб, які відповідно до цієї статті мають право здійснювати рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна).

Рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна), якщо зазначена оцінка погоджується, затверджується або приймається органом державної влади або органом місцевого самоврядування, є обов'язковим.

АРМА листом від 19.05.2020 № 3883/1-29-20/7 (копія на 3 арк. додається) звернулось до Фонду державного майна України з проханням роз'яснити наявність/відсутність обов'язку АРМА щодо забезпечення організації

здійснення рецензування звітів про оцінку активів у разі окремо реалізації відповідного активу та його передачі в управління за договором.

Після отримання роз'яснень Фонду державного майна України, АРМА буде прийнято рішення щодо необхідності організації здійснення рецензування звітів про оцінку активів.

7. Щодо розгляду питання перегляду статусу міжрегіональних територіальних управлінь АРМА як юридичних осіб і оптимізації з огляду на зазначене їх штатної чисельності та подання відповідних пропозицій Кабінету Міністрів України з метою ефективного використання бюджетних коштів, передбачених на їх утримання (пункт 5.7. Рішення).

Відповідно до частини шостої статті 2 Закону АРМА складається з центрального апарату і територіальних управлінь.

Окрім того, постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 № 816 «Деякі питання забезпечення діяльності Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (далі – Постанова № 816) утворено 6 міжрегіональних територіальних управлінь (далі – МТУ) як юридичних осіб публічного права, а саме:

Західне міжрегіональне територіальне управління АРМА, що об'єднує Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Львівську, Рівненську та Тернопільську області з місцезнаходженням у місті Львів;

Південне міжрегіональне територіальне управління АРМА, що об'єднує Кіровоградську, Одеську, Миколаївську, Херсонську області, Автономну Республіку Крим і місто Севастополь з місцезнаходженням у місті Одеса;

Південно-східне міжрегіональне територіальне управління АРМА, що об'єднує Дніпропетровську, Донецьку та Запорізьку області з місцезнаходженням у місті Дніпро;

Північно-східне міжрегіональне територіальне управління АРМА, що об'єднує Луганську, Сумську, Харківську та Полтавську області з місцезнаходженням у місті Харків;

Центральне міжрегіональне територіальне управління АРМА об'єднує Київську, Житомирську, Черкаську, Чернігівську області та місто Київ з місцезнаходженням у місті Київ.

Центрально-західне міжрегіональне територіальне управління АРМА об'єднує Вінницьку, Хмельницьку та Чернівецьку області з місцезнаходженням у місті Вінниця.

Згідно з Положенням про міжрегіональні територіальні управління АРМА, затвердженим наказом АРМА від 15.02.2019 № 38, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12.03.2019 за № 248/33219, однією з ключових функцій МТУ визначено реалізацію державної політики на відповідній території.

Окрім того, відповідно до Постанови № 816 встановлена гранична чисельність центрального апарату складає 240 одиниць (гранична чисельність одного МТУ складає 40 одиниць).

Разом з тим, повідомляємо, що згідно з затвердженою структурою та штатним розписом на 2019 рік штатна чисельність одного МТУ становить

14 одиниць. Загалом 6 МТУ – 84 штатні одиниці, що втричі менше від затвердженої Постановою № 816 граничної чисельності. Затвердження структури у кількості – 14 штатних одиниць було обумовлено відсутністю фінансування для 240 штатних одиниць МТУ.

Зазначаємо, що структура одного МТУ у кількості – 14 штатних одиниць є недостатньою для забезпечення та виконання покладених функцій на відповідній території з урахуванням того, що кожне МТУ об'єднує від 3 до 6 областей.

У Звіті Рахункової палати не враховано затверджену штатну чисельність МТУ (84 штатні одиниці) на 2019 рік, а всі розрахунки здійснено з урахуванням затвердженої Постановою № 816 граничної чисельності – 240 штатних одиниць, що суттєво впливає на відсотковий розрахунок кадрового забезпечення МТУ.

Окрім того, за період з 01 січня по 30 вересня 2019 року до МТУ було призначено 36 осіб, що становить 43% від затвердженої штатної чисельності, а не 15%, як зазначено у Звіті Рахункової палати, з урахуванням затвердженої граничної чисельності – 240 штатних одиниць.

Виходячи з викладеного, варто зазначити, що утворення МТУ, як структурних підрозділів центрального апарату АРМА, унеможливить виконання функцій та завдань, покладених на АРМА на відповідній території, а чинний статус МТУ, як юридичних осіб публічного права, нівелює можливі ризики та створює негативні наслідки для інституційного розвитку АРМА з питань реалізації державної політики на відповідній території.

8. Щодо забезпечення здійснення видатків для відшкодування орендодавцям витрат на утримання орендованих приміщень за обгрунтованими розрахунками (пункт 5.8. Рішення).

Взяття бюджетних та фінансових зобов'язань, здійснення платежів здійснюється на підставі підтвердних документів, визначених наказом Державної казначейської служби України від 29.04.2013 № 68 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів».

З огляду на зазначене, варто відмітити, що відшкодування витрат балансоутримувача (далі – ДП «Спецагро») з поточного ремонту будівлі та приміщень загального користування здійснювалось АРМА відповідно до договорів, укладених на початку кожного року, на підставі наданих ДП «Спецагро» розрахунків. Розрахунки для укладання договорів і підтверджуючі документи таких розрахунків АРМА при проведенні перевірки надані комісії Рахункової палати.

Крім того, при укладенні договору з ДП «Спецагро» щодо відшкодування експлуатаційних витрат, останніми надано розрахунки, затверджені наказом ДП «Спецагро» від 09.12.2019 № 41-АТ, які застосовуються при заключенні договорів відшкодування експлуатаційних витрат, а також надаються щомісяця підтверджуючими документами до актів наданих послуг.

Також, АРМА направлено листи ДП «Спецагро» від 08.05.2020 № 3725/1-33-20/11 і Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29.05.2020 № 4153/1-27-20/7 щодо врахування в

роботі рекомендацій Рахункової палати та надання необхідних підтвердних документів при здійсненні розрахунків (копії на 4 арк. додаються).

9. Щодо забезпечення дотримання Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм (пункт 5.9. Рішення).

Результативні показники бюджетної програми (далі – результативні показники) – кількісні та якісні показники, що визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг.

Вони застосовуються для оцінки ефективності бюджетної програми за напрямками використання бюджетних коштів, зокрема, ефективності надання публічних послуг.

Наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536 «Про результативні показники бюджетної програми», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27.12.2010 за № 1353/18648, встановлено загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм. Відповідно до зазначеного наказу, перелік результативних показників обумовлюється специфікою бюджетної програми та повинен задовольнити потреби аналізу виконання бюджетної програми, тобто головні розпорядники застосовують ті результативні показники, які найкраще характеризують ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетної програми.

Зазначимо, що формування цілі державної політики, на досягнення якої спрямована реалізація бюджетної програми, мети та завдань бюджетної програми, результативних показників, що характеризують хід реалізації бюджетної програми, ступінь досягнення цілей державної політики, відноситься до компетенції підрозділів, які забезпечують формування та реалізацію державної політики у відповідній сфері.

Водночас повідомляємо, що у паспорті бюджетної програми «Керівництво та управління у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (КПКВК 6431010) на 2020 рік результативні показники для оцінки досягнення мети, цілей і завдань бюджетної програми АРМА формувались з урахуванням зауважень і пропозицій, наданих Рахунковою палатою за результатами аудиту ефективності використання коштів державного бюджету АРМА. Окрім того, за погодженням з Міністерством фінансів України, уточнено ціль державної політики, на досягнення якої спрямована реалізація бюджетної програми, мета та завдання бюджетної програми, а також зменшено кількість та уточнено найменування результативних показників.

Необхідно також зазначити, що результативні показники зазначеної бюджетної програми АРМА сформовані аналогічно до інших центральних органів виконавчої влади, зокрема, установ в інфраструктурі антикорупційної реформи.

10. Щодо забезпечення належної організації внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту, актуалізації положень про структурні підрозділи та

посадових інструкцій співробітників АРМА згідно з вимогами чинного законодавства (пункт 5.10. Рішення).

Щодо належної організації внутрішнього контролю.

Відповідно до частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організують внутрішній контроль та забезпечують його здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.

Інструкцію з організації внутрішнього контролю в АРМА (далі – Інструкція) розроблено відповідно до статті 26 Бюджетного Кодексу України, Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995, Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 (далі – Основні засади внутрішнього контролю).

Зазначена Інструкція регулює діяльність з управління ризиками, містить опис загальних підходів до організації і здійснення зазначеної діяльності, встановлює вимоги до здійснення та функціонування управління ризиками в АРМА: визначення відповідальних структурних підрозділів за здійснення зазначеної діяльності; визначення ризиків за категоріями і видами, за ймовірністю їх виникнення та впливу на досягнення визначених цілей установи; визначення способів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики; визначення відповідних результативних заходів контролю; впровадження інформаційного та комунікаційного обміну при управлінні ризиками; здійснення моніторингу, зокрема для оцінки управління ризиками, та відповідне документування зазначеної діяльності в цілому по АРМА.

Так, відповідно до Інструкції наказами АРМА від 28.12.2018 № 371 та від 20.12.2019 № 639 затверджено Плани з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів на 2019, 2020 роки відповідно, що сформовані на підставі пропозицій самостійних структурних підрозділів центрального апарату АРМА за результатами проведеної ними ідентифікації та оцінки ризиків, що можуть негативно впливати на виконання функцій та досягнення визначених ними цілей.

Окрім того, за підсумками діяльності АРМА за 2019 рік самостійні структурні підрозділи центрального апарату АРМА надали інформацію про виконання Плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів на 2019 рік, що свідчить про вжиті заходи для удосконалення функціонування внутрішнього контролю.

Разом з тим, повідомляємо, що з метою подальшого удосконалення функціонування системи внутрішнього контролю в АРМА буде вжито таких заходів з урахуванням Основних засад внутрішнього контролю:

запровадження системної діяльності з управління ризиками (здійснення керівниками всіх рівнів, працівниками АРМА виконання завдань і функцій, зокрема, шляхом ідентифікації, оцінки та визначення способів реагування на

ризика, що у причинно-наслідковому зв'язку впливають на досягнення АРМА мети (місії), цілей, ключових показників діяльності та ефективного управління ресурсами – щороку до 15 листопада;

здійснення моніторингу (відстеження стану організації та функціонування системи внутрішнього контролю в цілому та/або окремих його елементів та вжиття заходів контролю щодо усіх функцій та завдань для усунення недоліків і відхилень) – постійно;

налагодження зворотного зв'язку в АРМА, починаючи безпосередньо від процесу виявлення таких недоліків і відхилень у системі внутрішнього контролю, завершуючи документуванням заходів моніторингу та відстеженням результатів впровадження заходів контролю, тобто прийняття відповідних управлінських рішень за результатами інформування відповідальним самостійним структурним підрозділом або особою про виявлення ними відхилень та недоліків у системі внутрішнього контролю – щороку до 25 січня, наступного за звітним;

визначення порядку/підходів до формування цілей діяльності (зв'язок між цілями урядової політики у відповідній сфері, стратегічним плануванням, бюджетними програмами та операційним плануванням, визначення ключових показників діяльності) – постійно.

Щодо належної організації внутрішнього аудиту.

З метою організації внутрішнього аудиту, визначення процедур планування, проведення, документування внутрішніх аудитів і реалізації їх результатів видано наказ АРМА від 05.03.2018 № 62 «Про затвердження Порядку планування та проведення внутрішнього аудиту в Національному агентстві України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів».

Відповідно до вимог Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 № 1247, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20.10.2011 за № 1219/19957 (далі – Стандарти внутрішнього аудиту), з метою забезпечення належного планування діяльності з внутрішнього аудиту та об'єктивного відбору об'єктів для проведення планових внутрішніх аудитів наказом АРМА від 16.03.2018 № 64 затверджено Критерії, за якими оцінюється ступінь ризиків від провадження діяльності АРМА, здійснюється відбір об'єктів для проведення планових внутрішніх аудитів та визначається періодичність проведення таких аудитів (далі – Критерії).

Зазначаємо, що на виконання вимог Стандартів внутрішнього аудиту та з метою визначення єдиного підходу до формування справ внутрішнього аудиту, їх зберігання, використання і передавання розроблено Порядок формування справ внутрішнього аудиту, затверджений наказом АРМА від 22.03.2018 № 66.

Також, для оцінки реалізації функції внутрішнього аудиту в АРМА на предмет відповідності національним стандартам, кодексам, порядкам та іншим вимогам нормативно-правових актів у сфері внутрішнього аудиту наказом АРМА від 25.04.2018 № 85 затверджено Порядок здійснення внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту в Національному агентстві України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та

інших злочинів (далі – Порядок). Відповідно до зазначеного Порядку за результатами проведеної внутрішньої оцінки якості за підсумками діяльності з внутрішнього аудиту за 2018 рік розроблено перелік заходів щодо забезпечення якості та підвищення ефективності внутрішнього аудиту і затверджено Головою АРМА від 22.01.2019 Програму забезпечення якості та підвищення ефективності внутрішнього аудиту на 2019 рік.

Окрім того, на виконання вимог Основних засад внутрішнього контролю з дотриманням установлених термінів здійснено перегляд, актуалізацію внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту АРМА шляхом розробки та затвердження нового Порядку здійснення внутрішнього аудиту в АРМА, затвердженого наказом АРМА від 25.02.2019 № 61, та внесення відповідних змін до Критеріїв згідно з наказом АРМА від 25.02.2019 № 63.

Діяльність із внутрішнього аудиту у 2018 році здійснювалась на підставі затверджених Головою АРМА Планів діяльності з внутрішнього аудиту АРМА на I та II півріччя 2018 року, у 2019 році – Стратегічного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2019-2021 роки та Операційного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2019 рік. Кількість внутрішніх аудитів розраховано відповідно до вимог Стандартів внутрішнього аудиту. Зазначені плани виконано в повному обсязі.

Повідомляємо, що за результатами проведених внутрішніх аудитів надано висновки та аудиторські рекомендації щодо усунення і недопущення в подальшому виявлених порушень і недоліків, а також удосконалення системи внутрішнього контролю.

На підставі отриманої інформації від відповідальних посадових осіб за напрямками діяльності, що підлягали аудиту, здійснено моніторинг впровадження аудиторських рекомендацій. Слід відмітити, що надані аудиторські рекомендації впроваджено в повному обсязі.

Водночас, з метою подальшого удосконалення діяльності із внутрішнього аудиту в АРМА планується, зокрема:

забезпечити неухильне виконання вимог статті 26 Бюджетного кодексу України щодо організації та забезпечення здійснення внутрішнього аудиту в державних органах – постійно;

вжити заходів щодо зміни пріоритетів при проведенні внутрішнього аудиту (від орієнтації на відповідність та фінансові аспекти до здійснення системного аналізу і оцінки ефективності, результативності, якості виконання завдань, функцій, бюджетних програм, ступеня виконання і досягнення цілей тощо) – щороку до 31 грудня при складанні Стратегічних та Операційних планів діяльності з внутрішнього аудиту;

здійснити планування діяльності з внутрішнього аудиту на підставі ризик-орієнтованого підходу з метою зосередження діяльності з внутрішнього аудиту на найбільш ризикових сферах, функціях, процесах – щороку до 31 грудня;

забезпечити належну результативність внутрішніх аудитів, надання за їх результатами аудиторських рекомендацій, спрямованих, зокрема, безпосередньо на удосконалення системи управління, внутрішнього контролю; запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного

використання ресурсів; запобігання виникненню помилок та інших недоліків у діяльності АРМА – постійно;

забезпечити активізацію роботи самостійних структурних підрозділів центрального апарату АРМА з виконання та впровадження наданих за результатами внутрішніх аудитів рекомендацій, а також з усунення виявлених внутрішніми аудитами недоліків та порушень – постійно (не більше 20 робочих днів після отримання витягу з аудиторського звіту (висновків та рекомендацій);

здійснити перегляд та удосконалення внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту з метою охоплення всіх аспектів діяльності з внутрішнього аудиту з урахуванням вимог Стандартів внутрішнього аудиту – протягом 2020 року.

Щодо актуалізації положень про структурні підрозділи та посадових інструкцій співробітників АРМА згідно з вимогами чинного законодавства.

Відповідно до єдиних вимог щодо розроблення посадових інструкцій в сфері державної служби, встановлених Порядком розроблення посадових інструкцій державних службовців, затвердженого наказом Національного агентства України з питань державної служби від 11.09.2019 № 172-19, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.09.2019 за № 1077/34048, у листопаді 2019 року на виконання доручення Голови АРМА Антона Янчука від 07.11.2019 № 116/9-19 було розроблено та затверджено посадові інструкції державних службовців центрального апарату АРМА з урахуванням особливостей проходження державної служби в АРМА та відповідно до встановлених законодавством вимог.

Водночас, АРМА включено до Плану заходів завдання щодо актуалізації положень про структурні підрозділи та посадових інструкцій працівників.

11. Щодо вжиття заходів стосовно усунення усіх виявлених недоліків і порушень (пункт 5.11. Рішення).

Щодо твердження про те, що АРМА будь-які звіти Верховній Раді України за час своєї діяльності не надсидало (сторінка 6 Звіту).

Відповідно до статті 2 Закону, АРМА є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, та/або з управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави або які конфісковано у кримінальному провадженні чи стягнуто за рішенням суду в дохід держави внаслідок визнання їх необґрунтованими.

АРМА у межах, визначених Законом та іншими законами, є підзвітним Верховній Раді України, підконтрольним та відповідальним перед Кабінетом Міністрів України.

Окрім того, згідно із Законом, Голова АРМА має право бути присутнім на засіданнях Верховної Ради України, її комітетів, постійних, тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій, а також брати участь з правом дорадчого голосу у засіданнях Кабінету Міністрів України, інших державних органів та органів місцевого самоврядування під час розгляду питань,

пов'язаних з діяльністю АРМА. Голова АРМА представляє позицію АРМА з питань його фінансування на засіданнях Кабінету Міністрів України, комітетів або пленарних засіданнях Верховної Ради України.

Також, Верховною Радою України визначається особа, що входить до складу комісії із зовнішнього контролю, що проводить незалежну зовнішню оцінку діяльності АРМА.

З огляду на зазначене, Законом не передбачено положення щодо звітування АРМА перед Верховною Радою України.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» (далі – Закон про Кабінет Міністрів України), Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади.

Кабінет Міністрів України здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів.

Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених Конституцією України. Зазначене також задекларовано у статті 113 Основного закону.

Так, відповідно до статті 97 Конституції України, Кабінет Міністрів України відповідно до закону подає до Верховної Ради України звіт про виконання Державного бюджету України.

Окрім того, пунктом 6 статті 116 Конституції України визначено, що Кабінет Міністрів України розробляє проект закону про Державний бюджет України і забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України, подає Верховній Раді України звіт про його виконання.

Відповідно до статті 30 Закону про Кабінет Міністрів України, Кабінет Міністрів України одночасно із звітом про виконання Державного бюджету України за минулий рік подає Верховній Раді України звіти про хід виконання загальнодержавних програм.

Також зазначаємо, що згідно зі статтею 228 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», Верховна Рада один раз на рік розглядає звіт Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання схваленої нею Програми діяльності Кабінету Міністрів України. Кабінет Міністрів України одночасно із звітом про виконання Державного бюджету України подає на розгляд Верховної Ради доповіді про хід, і результати виконання затверджених нею загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля.

Звіт Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України на пленарному засіданні Верховної Ради доповідає Прем'єр-міністр України, а в разі його відсутності – Перший віце-прем'єр-міністр України.

Насамкінець зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого

самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Враховуючи вищевикладене, АРМА не передбачено жодного звітування безпосередньо АРМА перед Верховною Радою України з огляду на що АРМА в межах повноважень та відповідно до законодавства звітує перед Верховною Радою України через Кабінет Міністрів України.

Водночас, листом від 03.06.2020 № 4286/1/1-20 АРМА надіслано Верховній Раді України щорічний звіт про діяльність АРМА за 2019 рік, підготовлений на виконання частини четвертої, п'ятої статті 12 Закону (копія листа на 2 арк. додається).

Щодо твердження про відсутність результатів проведеного зовнішнього аудиту діяльності АРМА за 2018 рік на офіційному вебсайті (сторінка 8 Звіту).

З метою забезпечення інформування громадськості про діяльність АРМА, демонстрації відкритості та прозорості, 16.01.2020 у розділі «Новини» офіційного вебсайту АРМА розміщено інформаційне повідомлення про результати зовнішнього аудиту діяльності АРМА за 2018 рік під назвою «АРМА успішно пройшло зовнішній аудит діяльності» (<https://arma.gov.ua/news/typical/arma-uspishno-proyshlo-zovnishniy-audit-diyalnosti>). Також, у повідомленні було розміщено посилання на текст аудиторського звіту у форматі Portable Document Format (PDF), доступний для завантаження.

Водночас, АРМА прийнято рішення розмістити звіт про зовнішній аудит діяльності АРМА за 2018 рік у підрозділі «Плани та звіти» розділу «Діяльність» офіційного вебсайту АРМА, виконання якого включено до Плану заходів.

Щодо твердження, що Мінфіном та АРМА не забезпечено належного планування видатків державного бюджету на керівництво та управління у сфері розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Мінфін лімітні довідки про бюджетні асигнування доводив з порушенням встановленого терміну. Кошториси та плани асигнувань кожного року неодноразово коригувались, а виділені у 2017-2018 роках кошти у повному обсязі не використовувались (сторінки 17 – 19 Звіту).

Стосовно лімітних довідок.

Пунктом 26 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, визначено, що у двотижневий строк з дня прийняття закону про Державний бюджет України Мінфін доводить до головних розпорядників лімітні довідки про бюджетні асигнування та кредитування (далі – лімітна довідка). Інформуємо, що недотримання Мінфіном термінів доведення до головних розпорядників визначених бюджетних призначень не відноситься до компетенції АРМА. У 2017 та 2019 році лімітні довідки з порушенням термінів доводились в цілому для всіх головних розпорядників, а не лише АРМА. З огляду на зазначене, повідомляємо, що недотримання Мінфіном встановлених термінів доведення лімітних довідок не може вважатись незабезпеченням АРМА належного планування видатків державного бюджету.

Стосовно коригування кошторисів та планів асигнувань.

Коригування показників кошторису та плану асигнувань загального фонду державного бюджету АРМА було пов'язано з наступним:

2017 рік.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» для АРМА не були передбачені видатки розвитку, що унеможливило придбання обладнання для облаштування робочих місць працівників. Забезпечення працівників АРМА комп'ютерною та периферійною технікою здійснювалось за рахунок зменшення видатків споживання (зокрема витрати на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря) та встановлення додаткових призначень на видатки розвитку шляхом внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» (Закон України від 13.07.2017 № 2137-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік»).

Для забезпечення доступності інформації, розміщеної на офіційному вебсайті АРМА, на виконання вимог постанов Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади», від 29.08.2002 № 1302 «Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади», від 26.09.2013 № 730 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3 і від 29 серпня 2002 р. № 1302», та з метою розробки програмного забезпечення для модернізації офіційного вебсайту АРМА було внесено зміни до кошторису на 2017 рік.

Окрім того, у листопаді 2017 року за результатами проведеного аналізу з метою забезпечення функціонування АРМА, придбання картриджів з тонером, флеш-накопичувачів, телефонних апаратів, моніторів, офісних меблів тощо за КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар» на суму 684,7 тис. грн за рахунок оптимізації за іншими кодами економічної класифікації видатків було внесено зміни до річного та помісячного розпису асигнувань загального фонду державного бюджету на 2017 рік.

2018 рік.

На виконання рішень Кабінету Міністрів України (протоколи засідань Кабінету Міністрів України від 27.04.2018 № 16 та від 29.08.2018 № 32) Міністерству фінансів України надано пропозиції щодо перенесення видатків на наступні місяці у 2018 році та відповідно двічі внесено зміни до плану асигнувань (за винятком надання кредитів з бюджету) загального фонду бюджету на 2018 рік.

Разом з тим, у жовтні 2018 року за результатами проведеного аналізу з метою забезпечення функціонування АРМА для придбання канцелярських та господарських товарів, телефонних апаратів, комп'ютерної техніки тощо за КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар» на суму 3 650,0 тис. грн за рахунок оптимізації за іншими кодами економічної класифікації видатків було внесено зміни до річного розпису асигнувань загального фонду державного бюджету на 2018 рік.

2019 рік.

З огляду на утворення згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 № 816 «Деякі питання забезпечення діяльності Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» міжрегіональних територіальних управлінь АРМА, з метою ефективного функціонування та виконання їх повноважень було здійснено перерозподіл видатків бюджету у межах загального обсягу бюджетних призначень, передбачених головному розпоряднику бюджетних коштів, а саме: встановлення бюджетних призначень загального фонду державного бюджету МГУ за рахунок зменшення видатків на відповідну суму центрального апарату АРМА.

Враховуючи викладене, зазначаємо, що твердження стосовно численного коригування як річних показників, так і помісячних планів асигнувань, та здійснення планування бюджетних видатків безсистемно і в ручному режимі, є некоректним.

Щодо твердження, що АРМА запроваджено неекономну та непрозору схему використання службового автомобіля. Закупівля у перевізника послуг з перевезення з використанням орендованого автомобіля бізнес-класу дасть можливість скоротити видатки АРМА на автопослуги щонайменше на 30 відсотків (сторінки 27-28 Звіту).

Зазначаємо, що додатком 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 26.11.2011 № 1399 «Про встановлення ліміту легкових автомобілів, що обслуговують органи виконавчої влади» для центрального апарату АРМА встановлено ліміт автомобілів у кількості – 1 одиниця.

У 2018 році на підставі наказу АРМА та Міністерства юстиції України зі сфери управління Міністерства юстиції України до АРМА безоплатно передано легковий автомобіль.

З огляду на відсутність посади водія у штатному розписі АРМА, безоплатно отриманий автомобіль було передано на позабалансовий облік Комунальному підприємству «Автотранспортне підприємство виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)» та укладено договір про надання послуг з нерегулярних пасажирських перевезень.

Разом з тим, відповідно до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 26.11.2011 № 1399 «Про встановлення ліміту легкових автомобілів, що обслуговують органи виконавчої влади» органам виконавчої влади, зазначеним у додатках до постанови, заборонено орендувати (наймати) легкові автомобілі понад установлений ліміт.

Враховуючи викладене, закупівля послуг з перевезення з використанням орендованого автомобіля бізнес-класу при наявному автомобілі є перевищенням ліміту та, відповідно, порушенням вимог Кабінету Міністрів України від 26.11.2011 № 1399 «Про встановлення ліміту легкових автомобілів, що обслуговують органи виконавчої влади».

Послуги з нерегулярних пасажирських перевезень за предметом закупівлі – нерегулярні пасажирські перевезення ДК 021:2015 60140000-1 (оплата транспортних послуг (для забезпечення перевезення керівника АРМА) щороку закупувались АРМА за результатами проведення відкритих торгів відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі». Компанія

«АвтоТранс», зазначена у Рішенні, як приклад надавача подібних послуг, не брала участі у жодних торгах.

Стосовно того, що розроблене технічне завдання на створення програмного забезпечення для Єдиного державного реєстру та пояснення щодо його подальшого використання контрольній групі не надано, що ставить під сумнів законність використання на його розробку 195,0 тис. грн бюджетних коштів (сторінка 30 Звіту).

На виконання положень статті 25 Закону АРМА розроблено схеми, форми та алгоритми наповнення Реєстру з переліком відомостей, що надходять з автоматизованих інформаційних систем та реєстрів державних органів, а також даними, що підлягають внесенню до Реєстру АРМА.

У 2018 році АРМА підготовлено технічні вимоги на розробку програмного забезпечення для Реєстру. Двічі проведено процедури закупівлі послуг з розробки програмного забезпечення для Реєстру, що не відбулись.

Окрім того, у 2019 році із Київським науково-дослідним інститутом судових експертиз Міністерства юстиції України укладено договір про послуги з розробки технічного завдання. Договір укладено з урахуванням норм абзацу четвертого частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі» (у редакції, яка діяла до 19.04.2020) та оприлюднено звіт про укладений договір на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель.

Разом з тим зазначаємо, що технічне завдання на створення програмного забезпечення для Реєстру є одним із обов'язкових і первинних документів для розробки Реєстру. Закупівля зазначеного технічного завдання тривало певний час, внаслідок чого інші закупівлі здійснювались у найкоротший строк (з урахуванням та в межах бюджетного року, а саме розробка архітектури рішення та дослідного зразка програмного забезпечення, проведення попередніх випробувань, тестової експлуатації і приймальних випробувань (копія на 42 арк. додається).

Щодо твердження, що АРМА не надано інформації стосовно можливості автоматизованого доступу до реєстрів та баз даних державних органів і введення в експлуатацію комплексної системи захисту інформації (сторінка 30 Звіту).

З метою виконання кроку 455 Плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2019 № 1106, щодо можливості автоматизованого доступу до реєстрів та баз даних державних органів, Міністерство юстиції України та АРМА затвердили протоколи, а саме:

1. Автоматизованого доступу Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (копія на 29 арк. додається).

2. Автоматизованого доступу Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (копія на 24 арк. додається).

Стосовно твердження, що АРМА у 2017–2018 роках і упродовж 9 місяців 2019 року з порушенням чинного законодавства та договірних відносин використано 4367,4 тис. грн, оскільки виконавець послуг з охорони орендованого приміщення визначений без проведення конкурсної процедури (1926,0 тис. грн), та не дотримано норм чинного законодавства при розрахунках з працівниками за службові відрядження (420,2 тис. грн), роботи з поточного ремонту орендованих приміщень вартістю 2021,2 тис. грн в порушення норм укладеного договору проведено без погодження орендодавця та власника. Неekonomно використано 177,7 тис. грн на придбання вживаних меблів (сторінка 31 Звіту).

Щодо придбання вживаних меблів.

З метою заощадження бюджетних коштів, нагальної необхідності у придбанні меблів для облаштування робочих місць працівників АРМА, а також враховуючи чинні у 2017 році граничні суми витрат на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування, мобільних телефонів, комп'ютерів державними органами, а також установами та організаціями, які утримуються за рахунок державного бюджету, встановлені постановою Кабінету Міністрів України від 04.04.2001 № 332, було прийнято рішення про закупівлю вживаних (значно дешевших) меблів. Зазначимо, що граничні норми на придбання меблів відповідно до чинної у 2017 році редакції постанови та ринкові ціни не дозволяли придбати нові якісні офісні меблі.

Закупівля меблів, що були у використанні (далі – Меблі) на суму 177,7 тис. грн. здійснена без використання електронної системи закупівель з огляду на таке.

Зокрема, зазначаємо, що предмет закупівлі товарів і послуг визначається замовником згідно з пунктами 17 і 32 частини першої статті 1 Закону України «Про публічні закупівлі» (редакції, яка діяла до 19.04.2020) та на основі національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник», затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23.12.2015 № 1749 (далі – Єдиний закупівельний словник), за показником четвертої цифри основного словника із зазначенням у дужках конкретної назви товару чи послуги.

Так, Меблі, закуплені за наступними предметами закупівель, відповідно до Єдиного закупівельного словника:

столи, серванти, письмові столи та книжкові шафи ДК 021:2015 39120000-9 (столи письмові);

офісні меблі ДК 021:2015 39130000-2 (шафи для одягу, шафи для паперів);

меблі та пристосування різні ДК 021:2015 39150000-8 (тумби приставні).

Зазначені закупівлі здійснені у Державного підприємства «Українська правова інформація» і задовольняли першочергові потреби АРМА в офісних меблях.

Вартість кожної одиниці Меблів, з урахуванням її фактичного стану визначена Київським науково-дослідним інститутом судових експертиз Міністерства юстиції України, відповідно до укладеного з АРМА договору, за

результатами проведеного експертного товарознавчого дослідження зазначених Меблів.

Разом з тим, процедура закупівлі Меблів проведена відповідно до нормативно-правових актів у сфері публічних закупівель і за цінами, підтвердженими висновком експертного товарознавчого дослідження, та які не перевищують граничні норми, визначені у постанові Кабінету Міністрів України від 04.04.2001 № 332 «Про граничні суми витрат на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування, мобільних телефонів, комп'ютерів державними органами, а також установами та організаціями, які утримуються за рахунок державного бюджету».

Зазначаємо, що безоплатна передача матеріальних цінностей є правом, а не обов'язком будь-якої бюджетної установи. Питання щодо безоплатної передачі меблів Міністерством юстиції України не розглядалось.

Щодо послуг з охорони орендованого приміщення.

З метою забезпечення належних умов роботи працівників АРМА, збереження таємниці, що охороняється законом, належної охорони орендованих приміщень, недопущення проникнення на територію сторонніх осіб, запобігання та, за необхідності, відбиття нападу на об'єкт охорони, в АРМА виникала потреба в охороні з використанням бойової вогнепальної зброї, наявності груп швидкого реагування, які повинні прибути до об'єкта охорони не менше ніж за 5 хвилин, та наявності власних сертифікованих пунктів централізованого спостереження за охороною, пожежною сигналізацією та кнопкою термінового виклику нарядів поліції.

Важливим чинником є те, щоб охорона здійснювалась правоохоронним органом, у якого відповідні рівні допуску та встановлені законом обов'язки щодо роботи з матеріалами досудового розслідування, іншою таємницею, що охороняється законом.

Разом з тим, єдиною структурою, що відповідає вищезазначеним критеріям та має право надавати послуги з охорони на договірних засадах у місті Києві, є Управління поліції охорони в місті Києві.

Окрім того, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.11.2018 № 975 «Про затвердження категорій об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах» затверджено категорії об'єктів державної форми власності та сфер державного регулювання, які підлягають охороні органами поліції охорони на договірних засадах. До таких об'єктів, зокрема, належать об'єкти, де розміщуються органи державної влади (за пропозиціями/зверненнями керівництва).

Зазначаємо, що Управління поліції охорони в місті Києві є територіальним органом Національної поліції та діє на підставі Закону України «Про Національну поліцію», постанов Кабінету Міністрів України від 13.10.2015 № 834 «Питання функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції», від 10.08.1993 № 615 «Про заходи щодо вдосконалення охорони об'єктів державної та інших форм власності», від 19.06.2013 № 421 «Про затвердження Порядку визначення переліку окремих особливо важливих об'єктів права державної власності,

охорона яких здійснюється виключно державними підприємствами та організаціями», наказу Міністерства внутрішніх справ України від 01.09.2015 № 1053 «Про затвердження Критеріїв, відповідно до яких об'єкти включаються до переліку окремих особливо важливих об'єктів права державної власності, охорона яких здійснюється виключно державними підприємствами та організаціями на підставі договорів про надання охоронних послуг», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.09.2015 за № 1124/27569 та наказу Національної поліції України від 06.11.2015 № 55 «Про затвердження положення про Управління поліції охорони в місті Києві».

Виходячи з викладеного, Управління поліції охорони в місті Києві є єдиною структурою, яка відповідала вищезазначеним критеріям, мала право надавати послуги з охорони на договірних засадах у місті Києві. Отже надати послуги охорони орендованих приміщень мало можливість тільки Управління поліції охорони в місті Києві.

Відповідно до пункту другого частини другої статті 35 Закону України «Про публічні закупівлі» (редакції, яка діяла до 19.04.2020), переговорна процедура закупівлі застосовується замовником як виняток у разі: відсутності конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником, за відсутності при цьому альтернатив.

Отже, переговорна процедура закупівлі за предметом закупівлі послуги із забезпечення громадської безпеки, охорони правопорядку та громадського порядку ДК 021:2015 75240000-0, та укладання відповідних договорів на підставі пункту другого частини другої статті 35 Закону України «Про публічні закупівлі» (редакції, яка діяла до 19.04.2020) за переговорною процедурою закупівлі застосовувалась АРМА як виняток з огляду на відсутність конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку. Внаслідок зазначеного, договір про закупівлю був укладений тільки з одним постачальником, а саме з Управління поліції охорони в місті Києві.

Щодо робіт з поточного ремонту орендованих приміщень.

Згідно з Договором від 29.01.2018 № 28 про внесення змін до Договору оренди нерухомого майна, що належить до державної власності від 23.02.2017 № 58, АРМА передані в оренду нежитлові приміщення у підвалі, цоколі, на першому та другому поверхах адміністративної будівлі за адресою: м. Київ, вул. Бориса Грінченка, 1, балансоутримувачем якого є Державне підприємство «Спецагро».

Приміщення, орендовані АРМА, перебували у задовільному стані, тривалий час ніким не використовувались, попередні власники частково розукомплектували окремі інженерні мережі та комунікації. Окрім того, через те, що вказане приміщення спроектовано для потреб банківської установи, для забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов праці та організації робочих місць працівників АРМА у приміщеннях підвалу, цоколю, першого та другого поверхів адміністративної будівлі за адресою: м. Київ, вул. Бориса Грінченка, 1, виникла необхідність у проведенні поточного ремонту зазначених приміщень. З метою проведення такого ремонту приміщень та визначення його вартості АРМА здійснено закупівлю послуг з розробки проектно-кошторисної

документації для його проведення, проведення експертизи зазначеної документації.

Відповідно до Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27.03.2012 за № 457/20770, за кодом 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» передбачена оплата послуг поточного ремонту будівель. Отже, поточний ремонт приміщень, здійснено АРМА відповідно до коду економічної класифікації 2240.

Разом із цим, відповідно до листа Державного комітету України з будівництва та архітектури від 30.04.2003 № 7/7-401, до поточного ремонту належить комплекс ремонтно-будівельних робіт, що передбачає систематичне та своєчасне підтримання експлуатаційних якостей, попередження передчасного зносу конструкцій і інженерного обладнання. Якщо будівля в цілому не підлягає капітальному ремонту, комплекс робіт поточного ремонту може враховувати окремі роботи, що класифікуються як такі, що відносяться до капітального ремонту (крім робіт, які передбачають заміну та модернізацію конструктивних елементів будівлі). Поточний ремонт повинен провадитись з періодичністю, що забезпечує ефективну експлуатацію будівлі або об'єкта з моменту завершення його будівництва (капітального ремонту) до моменту постановки на черговий капітальний ремонт (реконструкцію).

Варто зазначити, що поліпшення експлуатаційних показників будівлі при проведенні поточного ремонту не відбувалось, отже погодження проведення поточного ремонту приміщень АРМА не потребувало.

Стосовно твердження встановлення аудитом того, що без урахування вимог власних Методичних рекомендацій АРМА інформація у Переліку арештованих активів, переданих в управління АРМА відобразалась частково, некоректно та не відповідає дійсності, а також не передбачено конкретних строків чи термінів перебування у тому чи іншому статусі арештованих активів, що унеможливує здійснення належного управління та контролю за управлінням такими активами (сторінка 32 Звіту).

Наказом АРМА від 05.12.2019 № 575 «Про введення в дослідну експлуатацію програмного забезпечення для Єдиного державного реєстру активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні» введено в дослідну експлуатацію програмне забезпечення для Реєстру, під час якої проводиться його наповнення в тестовому режимі виключно наявною в АРМА інформацією щодо арештованих активів, які передано в управління АРМА.

З огляду на введення в дослідну експлуатацію програмного забезпечення для Реєстру, наказом АРМА від 21.05.2020 № 247 «Про визнання таким, що втратив чинність» (копія на 1 арк. додається) визнано таким, що втратив чинність, наказ АРМА від 08.05.2019 № 206 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування, актуалізації та оприлюднення Переліку арештованих активів, переданих в управління АРМА».

Щодо того, що управителі не заінтересовані та не здійснюють капітальні інвестиції в об'єкти управління, що створює ризик у майбутньому виникнення судових позовів з боку законних власників до АРМА щодо

відшкодування вартості зношеного або зіпсованого майна та, як наслідок, може призвести до додаткових витрат з державного бюджету (сторінка 33 Звіту).

Варто врахувати, що в управління АРМА передаються активи, які арештовані у кримінальному провадженні, вартість яких перевищує 200 прожиткових мінімумів для працездатних громадян. Разом з цим, відповідно до положень статті 170 КПК України арештом майна є тимчасове, до скасування у встановленому КПК України порядку, позбавлення за ухвалою слідчого судді або суду права на відчуження, розпорядження та/або користування майном.

Зазначаємо, що тимчасовість арешту є першопричиною незацікавленості здійснення капітальних інвестицій в арештоване майно. Крім того відповідно до норм Закону, дія договору про управління активами припиняється у разі скасування арешту прийнятих в управління активів або їх конфіскації, спеціальної конфіскації, іншого судового рішення про їх стягнення в дохід держави (абзац 2, частини третьої статті 20). Разом з тим, згідно з частиною восьмою статті 21 Закону, у разі надходження винесеного у межах наданих законом повноважень рішення прокурора, а також судового рішення, що набрало законної сили, яким скасовано арешт прийнятих в управління активів, АРМА у триденний строк повертає їх законному власнику, а в разі їх реалізації - повертає одержані від цього кошти, а також проценти, нараховані як плата за користування банком такими коштами.

Стосовно твердження, що чинна модель не передбачає одержання ні державою, ні АРМА частки нарахованих відсотків на розміщені на депозитних рахунках кошти протягом періоду управління ними (сторінка 35 Звіту).

У Верховній Раді України групою народних депутатів України зареєстровано проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (реєстр. від 14.04.2020 № 3335) [далі – Законопроєкт], метою якого є створення законодавчих передумов для посилення прозорості системи розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, реалізації таких активів, підвищення ефективності та збільшення надходжень до державного бюджету від їх реалізації, вдосконалення нормативного регулювання, а також усунення суперечностей між чинними актами в частині розшуку, управління та реалізації активів, одержаних від корупційних та інших злочинів.

Так, відповідно до частини першої статті 20 Закону у редакції Законопроєкту управління грошовими коштами у готівковій та безготівковій формах у будь-якій валюті, а також банківськими металами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, або у позовному провадженні у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави здійснюється Національним агентством шляхом забезпечення їх збереження у спосіб їх розміщення на депозитних рахунках Національного агентства у відповідній валюті або банківському металі, відкритих у державних банках або

банках, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує п'ятдесят відсотків, визначених відповідно до законодавства про публічні закупівлі, за договором банківського вкладу на вимогу.

Згідно з абзацом другим, третім частини другої цієї статті у редакції Законопроекту пропонується встановити, що 10 відсотків від процентів, нарахованих як плата за користування банком коштами або банківськими металами, розміщеними на депозитних рахунках Національного агентства, періодично, але не рідше одного разу на місяць, а також у разі дострокового припинення дії договору банківського вкладу перераховується Національним агентством до Державного бюджету України у порядку, затвердженому Національним агентством.

10 відсотків від процентів, нарахованих як плата за користування банком коштами або банківськими металами, розміщеними на депозитних рахунках Національного агентства, періодично, але не рідше одного разу на місяць, перераховуються до спеціального фонду Національного агентства для забезпечення збереження активів, які не підлягають реалізації та передачі в управління за договором, у порядку, затвердженому Національним агентством.

Слід зазначити, що станом на сьогодні чинна модель управління грошовими коштами та банківськими металами не передбачає відрахування частини процентів, нарахованих як плата за користування ними банком за договором банківського вкладу. Перерахування таких коштів до Державного бюджету України можливе у разі застосування судом покарання у вигляді конфіскації таких коштів та металів або їх спеціальної конфіскації.

Крім того, відповідно до частини шостої статті 21 Закону у редакції Законопроекту кошти, одержані від реалізації активів, розміщуються на депозитних рахунках Національного агентства, чим забезпечується збереження економічної вартості реалізованих активів, у зв'язку з чим управління такими коштами охоплюється управлінням активами за цим Законом. Розмір процентів відсоткової ставки за користування банками коштами на депозитних рахунках Національного агентства визначається за правилами частини другої статті 20 цього Закону.

10 відсотків від процентів, нарахованих як плата за користування банком коштами, зазначеними в абзаці першому цієї частини, періодично, але не рідше одного разу на місяць, а також у разі дострокового припинення дії договору банківського вкладу перераховується Національним агентством до Державного бюджету України, у порядку, затвердженому Національним агентством.

10 відсотків від процентів, нарахованих як плата за користування банком коштами або банківськими металами, розміщеними на депозитних рахунках Національного агентства, періодично, але не рідше одного разу на місяць, перераховуються до спеціального фонду Національного агентства для забезпечення збереження активів, які не підлягають реалізації та передачі в управління за договором, у порядку, затвердженому Національним агентством.

Отже, у разі прийняття Законопроекту, зазначене питання буде урегульовано.

Щодо того, що АРМА у 2018 році укладено договір з організатором електронних торгів Державним підприємством «СЕТАМ» з порушенням вимог

постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 558 «Про відбір на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють реалізацію арештованих активів» (сторінка 36 Звіту).

У частині п'ятій статті 21 Закону зазначено, що активи, визначені частиною четвертою цієї статті, передаються для реалізації без згоди власника на підставі ухвали слідчого судді або суду, копія якої надсилається АРМА негайно після її винесення з відповідним зверненням прокурора. Передача для реалізації активів може також здійснюватись за згодою їх власника, копія якої надається АРМА з відповідним зверненням прокурора. Реалізація здійснюється визначеними на конкурсних засадах юридичними особами. Порядок відбору таких юридичних осіб, порядок реалізації активів на прилюдних торгах (аукціонах) та/або електронних торгах визначаються Кабінетом Міністрів України.

Так, під час засідання Тендерного комітету АРМА 20.10.2017, на підставі аналізу документів, поданих сімома суб'єктами господарювання, які виявили бажання взяти участь у конкурсному відборі, прийнято рішення визначити ДП «СЕТАМ» переможцем (юридичною особою), що здійснюватиме реалізацію арештованих активів, а також вирішено укласти з ним прямий договір. Відповідний договір про надання послуг було укладено 23.10.2017. Згідно з вимогами абзацу четвертого частини першої статті 2 Закону про закупівлі (у редакції, що діяла до 19.04.2020) звіт про укладений договір за результатами проведення закупівлі розміщено на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель.

За короткий проміжок часу, наприкінці 2017 року, АРМА розміщено на електронній торговій площадці ДП «СЕТАМ» більше 10 лотів (включно з повторними торгами), з яких: 3 лоти (№ 247293, 247218 та 247257) успішно реалізовано; за 1 лотом (№ 247305) торги з підстав, передбачених Законом, спочатку були припинені, а згодом 29.12.2017 зазначений лот (№ 258779) знову було виставлено на реалізацію; по 1 лоту (№ 247287) торги припинено з підстав, передбачених Законом; по 5 лотам (№ 250729, 252760, 252763, 252771 та 252778) реалізація на перших торгах не відбулась і відповідні активи повторно виставлені на торги (№ 258775, 258770, 258771, 258772 та 258773); 2 лоти (№ 257535 та 257561) виставлені на реалізацію вперше.

Співпраця з ДП «СЕТАМ» показала, що останнє оперативно, якісно та за першою вимогою АРМА забезпечує зберігання (на автомобільній площадці з цілодобовою охороною та відеоспостереженням), переміщення (завантаження евакуатором як зі спеціальних площадок, що знаходяться в підпорядкуванні Поліції, так і зі звичайних дворів серед міста) перевезення спеціальним транспортом до місця зберігання (експозиції) та демонстрацію активів, а також поширення відомостей про передані для реалізації активи через ЗМІ. Разом з цим, працівники ДП «СЕТАМ» забезпечували оперативне і невідкладне прибуття своїх представників до місця приймання-передачі активів Генеральною прокуратурою України АРМА, а в подальшому – забезпечували належне їх прийняття-передавання для реалізації від АРМА до ДП «СЕТАМ».

Слід відзначити, що співпраця проводилась на високому професійному рівні з дотриманням усіх передбачених чинним законодавством вимог і процедур.

Частиною четвертою статті 21 Закону передбачено, що майно, в тому числі у вигляді предметів чи великих партій товарів, зберігання якого через громіздкість або з інших причин неможливе без зайвих труднощів, або витрати із забезпечення спеціальних умов зберігання якого чи управління яким співмірні з його вартістю, або яке швидко втрачає свою вартість, а також майно у вигляді товарів або продукції, що піддаються швидкому псуванню, підлягає реалізації за цінами щонайменш не нижче ринкових. Примірний перелік такого майна затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 № 685 (далі – Примірний перелік).

Ухвалою слідчого судді 28.09.2017 АРМА передано в управління активи, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, зокрема, один об'єкт – незавершене будівництво (9% готовності) та п'ять розташованих під ним земельних ділянок (далі – Активи).

Відповідно до Примірного переліку, підлягає обов'язковій реалізації майно, утримання якого протягом визначеного періоду часу потребує додаткових витрат (зокрема на консервацію, охорону), потреба у яких буде відсутня у разі його перетворення в інше майно, або економічна вартість якого зменшиться у разі, коли протягом визначеного періоду часу таке перетворення не відбудеться (об'єкти незавершеного будівництва тощо).

З огляду на зазначене, можна дійти висновку, що об'єкт незавершеного будівництва (9% готовності) належить до видів майна, визначених у Примірному переліку, і відповідно підлягає реалізації.

Отже, в АРМА на початку 2018 року виникла нагальна потреба забезпечити збереження згаданих активів (речових доказів), на які накладено арешт у кримінальному провадженні, та їх економічної вартості на підставі, в порядку та на умовах, встановлених, зокрема, абзацом сьомим частини шостої статті 100 КПК України, пунктом 4 частини першої статті 1, частиною третьою статті 21 Закону, а саме шляхом їх передачі реалізатору для реалізації.

Крім того, ухвалою слідчого судді Київського районного суду м. Полтави від 29.12.2017 у справі № 552/8633/17 в межах кримінального провадження за № 42016170000000313 від 08.11.2016 накладено арешт на майно – зерно кукурудзи 3 класу в кількості – 433 841,00 кг, яке передано в управління АРМА.

Відповідно до Примірного переліку підлягає обов'язковій реалізації майно, управління яким з огляду на його властивості є неможливим без відчуження такого майна, зокрема майно, призначене для реалізації чи споживання протягом операційного циклу (сировина та матеріали, готова продукція тощо).

Наведені аргументи на початку 2018 року підтверджували нагальність та невідкладність потреби АРМА в послугах реалізатора активів. Оскільки будь-які очікування і не передача АРМА на реалізацію майна (речових доказів), на яке накладено арешт у кримінальному провадженні і яке повинно бути реалізовано в обов'язковому порядку відповідно до вимог КПК України, Закону

та Примірного переліку, неухильно призводитимуть до втрати його вартості, що відповідно, призведе до незабезпечення АРМА досягнення згаданих раніше цілей та мети процесуальної діяльності слідчого, прокурора, слідчого судді, суду; цілей, мети накладення арешту у кримінальному провадженні; цілей, мети впровадженого в Україні інституту управління активами, на які накладено арешт в кримінальному провадженні.

Отже, закупівля у 2018 році реалізатора активів була невідкладною та вкрай необхідною для забезпечення виконання АРМА ключових функцій та завдань, що покладені на нього відповідно до законодавства України. Разом з тим, забезпечення викладеного було можливо на початку 2018 року тільки шляхом продовження відповідних договірних відносин з діючим реалізатором – ДП «СЕТАМ», як з тим самим контрагентом, яким відповідні послуги надавались у 2017 році, шляхом укладення з ним прямого договору (копія протоколу засідання Тендерного комітету АРМА від 10.01.2018 № 3 на 18 арк. додається).

Крім того, важливо наголосити на тому, що відбір суб'єкта господарювання – електронного майданчика, який здійснював реалізацію арештованих активів на електронних торгах, проводився Тендерним комітетом АРМА відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» (у редакції, яка діяла до 19.04.2020) (далі – Закон про закупівлі). Предметом того розгляду було обрання процедури закупівлі послуг з реалізації арештованих активів.

Згідно з частиною першою статті 2 Закону про закупівлі (у редакції, яка діяла до 19.04.2020), зазначений закон застосовується до замовників, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт – 1,5 мільйона гривень.

Під час здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону про закупівлі, замовники повинні дотримуватись принципів здійснення публічних закупівель, установлених цим Законом, та можуть використовувати електронну систему закупівель з метою відбору постачальника товару (товарів), надавача послуги (послуг) та виконавця робіт для укладення договору (абзац четвертий частини першої статті 2 Закону про закупівлі). Такими принципами згідно зі статтею 3 Закону про закупівлі є: добросовісна конкуренція серед учасників; максимальна економія та ефективність; відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель; недискримінація учасників; об'єктивна та неупереджена оцінка тендерних пропозицій; запобігання корупційним діям і зловживанням.

У разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг без використання електронної системи закупівель, за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону про закупівлі, замовники обов'язково оприлюднюють звіт про укладені договори в системі електронних закупівель відповідно до статті 10 Закону про закупівлі (абзац п'ятий частини першої статті 2 Закону про закупівлі).

Відповідно до абзацу першого пункту 7 Порядку реалізації арештованих активів на електронних торгах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів

України від 27.09.2017 № 719 (далі – Порядок реалізації), організатор електронних торгів має право на винагороду, що є оплатою послуг з організації реалізації активів та включає відшкодування витрат на здійснення заходів, необхідних для реалізації активів, зокрема забезпечення їх зберігання, оцінку активів, переміщення активів, демонстрацію активів, поширення відомостей про передані для реалізації активи.

Винагорода організатора встановлюється у відсотковому відношенні до фактичної ціни реалізації лота, визначеної за результатами електронних торгів (ціни продажу лота), та не зараховується в рахунок суми, яку переможець торгів повинен сплатити АРМА (абзац другий пункту 7 Порядку реалізації).

Виходячи з викладеного під час проведення відповідної закупівлі Тендерний комітет керувався тим, що згідно з визначеними Кабінетом Міністрів України в Порядку реалізації умовами оплати послуг юридичної особи, яка здійснює реалізацію арештованих активів, а також відшкодування витрат на здійснення заходів, необхідних для реалізації активів, зокрема, забезпечення їх зберігання, оцінку активів, переміщення активів, демонстрацію активів, поширення відомостей про передані для реалізації активи, вартість закупівлі послуг такої юридичної особи складає нуль гривень і не передбачає витрачання коштів Державного бюджету України, направлених на фінансування АРМА.

Крім того, при проведенні закупівлі послуг реалізатора активів Тендерний комітет враховував те, що веб-портал Уповноваженого органу з питань закупівель не має технічної можливості забезпечувати здійснення закупівлі послуг, вартість яких (вартість закупівлі) складає нуль гривень.

Враховуючи зазначене вище, Тендерним комітетом, з огляду на специфіку предмета закупівлі та відбір юридичних осіб, які здійснюватимуть реалізацію арештованих активів, було прийнято рішення здійснювати відповідну закупівлю шляхом укладення прямого договору, без використання електронної системи закупівель, з обов'язковим оприлюдненням звіту про укладений відповідний договір в системі електронних закупівель згідно з положеннями статті 10 Закону про закупівлі (у редакції, яка діяла до 19.04.2020).

Також, при здійсненні закупівлі послуг юридичних осіб, які здійснюватимуть реалізацію арештованих активів, Тендерним комітетом було прийнято рішення неухильно керуватись принципами здійснення публічних закупівель, установленими статтею 3 Закону про закупівлі (у редакції, яка діяла до 19.04.2020), а саме: добросовісної конкуренції серед учасників; максимальної економії та ефективності; відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель; недискримінації учасників; об'єктивної та неупередженої оцінки тендерних пропозицій; запобігання корупційним діям і зловживанням.

Кваліфікаційні критерії конкурсного відбору юридичної особи, яка здійснюватиме реалізацію арештованих активів на електронних торгах, обговорювались та затверджувались на засіданнях Тендерного комітету.

Так, зокрема, для здійснення процедури відбору Тендерним комітетом було запропоновано, перш за все, базові кваліфікаційні критерії, що можуть застосовуватись при відборі юридичних осіб-контрагентів, такі як: відсутність

заборгованості зі сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів; відсутність відкритої процедури відновлення платоспроможності, рішення суду про визнання банкрутом, відкритої ліквідаційної процедури; не застосування до юридичної особи, яка здійснюватиме реалізацію арештованих активів, їх засновників, працівників на національному та/або міжнародному рівні будь-яких персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій); відсутність у складі учасників або структурі власності нерезидентів чи бенефіціарів, місцем реєстрації чи проживання яких є юрисдикція, віднесена Кабінетом Міністрів України до офшорних зон, чи країна-агресор, визнана Верховною Радою України.

Виходячи з природи правовідносин з організації та проведення електронних торгів, до переліку кваліфікаційних критеріїв відбору було включено такі вимоги, як: наявність власної торгової системи з можливістю забезпечити безперешкодний і цілодобовий доступ учасників, рівні умови доступу до інформації, можливості пошуку та перегляду інформації про електронні торги, в тому числі архіву електронних торгів, захист даних, інформації від комп'ютерних вірусів та несанкціонованого втручання; використання доменного імені на законних підставах, досвід надання послуг з проведення електронних торгів, наявність кваліфікованих співробітників і служби підтримки користувачів.

Разом із тим, оскільки реалізація арештованих активів АРМА містить певні правові особливості, що були зазначені в Порядку реалізації та враховані Тендерним комітетом при здійсненні закупівлі послуг реалізатора активів, зокрема:

відповідно до пункту 6 Порядку реалізації, окрім безпосереднього проведення електронних торгів, на організатора електронних торгів покладаються обов'язки з організації здійснення заходів, необхідних для реалізації активів, включаючи забезпечення їх зберігання, оцінку активів, переміщення активів, демонстрацію активів, поширення відомостей про передані для реалізації активи, в обсязі та на умовах, визначених договором між АРМА та організатором;

згідно з абзацом першим пункту 7 Порядку реалізації організатор електронних торгів має право на винагороду, що є оплатою послуг з організації реалізації активів та включає відшкодування витрат на здійснення заходів, необхідних для реалізації активів, зокрема забезпечення їх зберігання, оцінку активів, переміщення активів, демонстрацію активів, поширення відомостей про передані для реалізації активи.

Виходячи з викладеного, Тендерним комітетом при здійсненні закупівлі послуг реалізатора активів було включено до кваліфікаційних критеріїв: можливість здійснювати передпродажну підготовку активу; можливість забезпечити незалежну оцінку активів; здійснювати заходи з переміщення активів; наявність приміщень, обладнання та матеріально технічної бази для забезпечення схоронності активів тощо.

Разом із тим, оскільки пункт 6 Порядку реалізації допускає, що для здійснення заходів, необхідних для реалізації активів, крім проведення електронних торгів, організатор може залучати на договірних засадах третіх

осіб, залишаючись відповідальним перед АРМА за результати їх роботи, якість наданих ними послуг, в обсязі та на умовах, визначених договором між АРМА та організатором. Відповідна альтернатива також була надана Тендерним комітетом потенційним організаторам електронних торгів та викладена в інформаційному повідомленні про проведення конкурсного відбору.

Відповідно до приписів частини першої статті 19 Закону, АРМА здійснює управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі як захід забезпечення позову – лише щодо позову, пред'явленого в інтересах держави, із встановленням заборони розпоряджатися та/або користуватися такими активами, сума або вартість яких дорівнює або перевищує 200 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року.

З огляду на значну вартість кожного активу, що буде передаватись АРМА організатору електронних торгів, Тендерним комітетом при здійсненні закупівлі послуг реалізатора активів включено до кваліфікаційних критеріїв твердження про те, що розмір сплаченого статутного капіталу повинен складати не менше одного мільйона гривень. Зазначене повинно було гарантувати мінімальний, співмірний мінімальній вартості активу, об'єм відповідальності організатора електронних торгів у разі нанесення шкоди.

Згідно з пунктом 6 Порядку реалізації організатор електронних торгів забезпечує зберігання, оцінку, переміщення та демонстрацію активів, а також поширення відомостей про передані для реалізації активи.

Крім того, відповідно до пункту 7 Порядку реалізації організатор електронних торгів має право на винагороду, що є оплатою послуг з організації реалізації активів та включає відшкодування витрат на: зберігання, оцінку, переміщення та демонстрацію активів, а також поширення відомостей про передані для реалізації активи.

Вивчення інформації, наданої товарними біржами, які взяли участь у відповідному відборі реалізатора, показало, що, зокрема, зазначеним критеріям пунктів 6 та 7 Порядку реалізації найгрунтовніше відповідає тільки ДП «СЕТАМ».

Також слід зазначити, що Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі – МЕРТ) у листі від 30.09.2016 № 3302-06/31462-06 «Щодо здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою вартісних меж, встановлених абзацами другим і третім частини першої статті 2 Закону» (далі – Лист № 3302-06/31462-06) стосовно прийняття рішення щодо використання замовником електронної системи закупівель, зазначило, що Закон про закупівлі устанавлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади, та застосовується до замовників, за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує відповідні вартісні межі, встановлені в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону про закупівлі.

Таким чином, МЕРТ зазначає, що замовник здійснює процедури закупівлі, передбачені частиною першою статті 12 Закону про закупівлі (у редакції, яка діяла до 19.04.2020) шляхом використання електронної системи

закупівель (далі – Система), керуючись вартісними межами, визначеними в статті 2 Закону про закупівлі (у редакції, яка діяла до 19.04.2020).

Водночас, під час здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартісні межі, встановлені в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону про закупівлі (у редакції, яка діяла до 19.04.2020), замовники повинні дотримуватись принципів здійснення публічних закупівель, установлених цим Законом, та можуть використовувати систему з метою відбору постачальника товару (товарів), надавача послуги (послуг) та виконавця робіт для укладення договору (абзац четвертий частини першої статті 2).

Разом з тим, у Листі № 3302-06/31462-06 зазначається, що у разі проведення замовником відбору постачальника товару (товарів), надавача послуги (послуг) та виконавця робіт з використанням системи під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону про закупівлі (далі – допорогові закупівлі), застосовується Порядок здійснення допорогових закупівель (далі – Порядок), затверджений наказом Державного підприємства «Зовнішторгвидав України» від 13.04.2016 № 35 (наказом МЕРТ від 26.07.2016 № 1220 перейменоване в Державне підприємство «ПРОЗОРРО») (далі – Наказ).

Отже, згідно з зазначеною у Листі № 3302-06/31462-06 позицією МЕРТ, замовник самостійно приймає рішення про використання електронної системи закупівель під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону про закупівлі (у редакції, яка діяла до 19.04.2020).

Крім того, у Листі № 3302-06/31462-06 зазначається, що у разі проведення замовником допорогової закупівлі, застосовується Порядок, який затверджено Наказом.

Відповідно до пункту 6.4 Порядку при визначенні умов закупівлі замовник повинен обов'язково визначити такий параметр закупівлі, зокрема, як очікувана вартість закупівлі, яка не може бути меншою, ніж 3000 (три тисячі) гривень. Проте, як вже зазначалось, очікувана вартість закупівлі послуг реалізатора становить – 0 (нуль) гривень, що унеможливує відповідно до Наказу та Листа № 3302-06/31462-06 здійснювати відбір реалізатора згідно з Порядком, затвердженим Наказом, а також здійснювати відповідний відбір шляхом застосування Системи.

Наведені аргументи підтверджують обґрунтованість продовження АРМА у 2018 році відповідних договірних відносин з тим самим контрагентом, яким такі послуги надавались у 2017 році, а саме з ДП «СЕТАМ», шляхом укладення з останнім прямого договору з очікуваною вартістю предмета закупівлі – 0 (нуль) гривень.

Також повідомляємо, що АРМА прийнято наказ від 31.03.2020 № 180 «Про затвердження Плану Стратегічного розвитку АРМА на 2020-2022 роки», спрямований на поетапне удосконалення законодавства з питань виявлення, розшуку та управління активами (копія на 35 арк. додається).

Крім того, ряд недоліків нормативно-правового забезпечення АРМА буде врегульовано у разі прийняття проектів законів України «Про внесення змін до Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (реєстр. від 06.04.2020 № 3304) і «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (реєстр. від 14.04.2020 № 3335).

Щодо виявлених в ході аудиту фактів порушення законодавства, в частині управління активами за період 2017-2019 років, АРМА готує відповідні звернення до правоохоронних органів про кримінальні правопорушення.

Додаток: згадане на 178 арк.

З повагою

Т.в.о. Голови

Віталій СИГИДИН